

فعالیت مدنی برای بهبود و پیشرفت جامعه

نبض ایران
تقویت صدای ایرانیان

محیط زندگی خود را در نظر بگیرید. کارکرد کدام بخش بهتر است؟ کدام نیازها بایستی به شیوه‌ای بهتر طرح و بیان شوند؟

راه‌های زیادی برای طرح نیازهای جامعه وجود دارد، خواه از طریق آگاهی بخشی عمومی، جمع‌آوری کمک مالی یا انجام کار به صورت انفرادی. گاهی اوقات این روش‌ها نتیجه بخش است. اما در بسیاری از موارد، تنها راه حصول اطمینان از اینکه دولت، مسئولیت یک راه حل پایدار و بلند مدت در برخورد با مشکلات جامعه را برعهده می‌گیرد، حضور در عرصه سیاست‌گذاری است؛ و شهروندانی هم‌چون شما، در تاثیرگذاری بر دولت و وادار کردن آن به ارائه راه حل خاص در خصوص موارد مورد نظر، نقشی بر عهده دارند.

وارد شدن در این عرصه را فعالیت مدنی می‌نامند.

درس ۱

آشنایی با مفهوم فعالیت مدنی

فعالیت مدنی به چه معناست؟
فعالیت مدنی فرآیندی است که در آن افراد، گروه‌ها، شبکه‌ها و ائتلاف‌ها در پی ایجاد تغییرات مثبت از طریق تاثیرگذاری بر سیاست‌ها، روند سیاست‌گذاری و نحوه اجرای سیاست‌ها توسط دولت هستند.

فعال مدنی به چه کسی گفته می شود؟

فعال مدنی فردی است مثل خود شما و همسایه شما، که دغدغه ایجاد تغییرات مثبت در جامعه محل زندگی خویش را دارد.

فعالیت مدنی به چه معناست؟

فعالیت مدنی فرآیندی است که در آن افراد، گروه‌ها، شبکه‌ها و ائتلاف‌ها در پی ایجاد تغییرات مثبت از طریق تاثیرگذاری بر سیاست‌ها، روند سیاست‌گذاری و نحوه اجرای سیاست‌ها توسط دولت هستند.

فعال مدنی به چه کسی گفته می شود؟

فعال مدنی فردی است مثل خود شما و همسایه شما، که دغدغه ایجاد تغییرات مثبت در جامعه محل زندگی خویش را دارد.

فعالیت مدنی به چه معناست؟

فعالیت مدنی فرآیندی است که در آن افراد، گروه‌ها، شبکه‌ها و ائتلاف‌ها در پی ایجاد تغییرات مثبت از طریق تاثیرگذاری بر سیاست‌ها، روند سیاست‌گذاری و نحوه اجرای سیاست‌ها توسط دولت هستند.

چرا بایستی به فعالیت مدنی دست زد؟

از طریق فعالیت مدنی می‌توانیم جامعه را بسیج کنیم تا در خصوص طرح نیازهای جامعه، مقامات دولتی را متقاعد کند. این اغلب شامل تصویب قوانین یا تغییر مقرراتی می‌شود که علاوه بر مرمت یک بخش آسیب دیده، بهبود سیستم را نیز در پی دارد.

فعال مدنی به چه کسی گفته می شود؟

فعال مدنی فردی است مثل خود شما و همسایه شما، که دغدغه ایجاد تغییرات مثبت در جامعه محل زندگی خویش را دارد.

فعالان مدنی قصد تاثیرگذاری بر روی چه کسانی را دارند؟

اینکه فعال مدنی می خواهد بر روی چه کسی تاثیر بگذارد بستگی به نیاز و مشکلی دارد که قصد طرح و بیان آن را دارد. درک و شناسایی اینکه کدام سازمان مسئول سیاست گذاری و ارائه خدمات در چه زمینه ای است، بخش مهمی از فعالیت مدنی موثر را تشکیل می دهد.

فعالیت مدنی به چه معناست؟

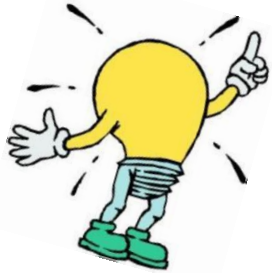
فعالیت مدنی فرآیندی است که در آن افراد، گروه ها، شبکه ها و ائتلاف ها در پی ایجاد تغییرات مثبت از طریق تاثیرگذاری بر سیاست ها، روند سیاست گذاری و نحوه اجرای سیاست ها توسط دولت هستند.

چرا بایستی به فعالیت مدنی دست زد؟

از طریق فعالیت مدنی می توانیم جامعه را بسیج کنیم تا در خصوص طرح نیازهای جامعه، مقامات دولتی را متقاعد کند. این اغلب شامل تصویب قوانین یا تغییر مقرراتی می شود که علاوه بر مرمت یک بخش آسیب دیده، بهبود سیستم را نیز در پی دارد.

به خاطر داشته باشید

نکته مهمی که باید به خاطر سپرد این است که فعالیت مدنی همیشه توأم با موفقیت نیست. با این حال، انجام فعالیت‌های مدنی، حتی در شرایط دشوار هم مزایای بزرگی در پی خواهد داشت، از قبیل:

- ✓ تقویت جامعه از طریق همکاری مشترک در طرح یک نیاز یا مشکل؛
- ✓ شناسایی و آموزش رهبران اجتماعی جدید؛
- ✓ بنا نهادن ارتباط با مقامات محلی؛ و
- ✓ فراهم نمودن زمینه تجربه و مدیریت مورد نیاز برای استفاده در سایر موارد.

نمونه یک فعالیت مدنی

اعضاء و داوطلبان یک سازمان اجتماعی در شهری که جاده آن آسیب دیده است، برای تاثیرگذاری بر سیاستمداران و ارگان‌های دولتی که مسئولیت تعمیر جاده را بر عهده دارند، در جریان یک کارزار مدنی با یکدیگر همکاری می‌کنند. این کارزار ممکن است شامل ملاقات با یکی از اعضای شورای محله یا شهر و درخواست از او برای ملزم ساختن شهرداری به تعمیر جاده و نیز کمک به تهیه پیش‌نویس قانونی برای اجبار دولت به تعمیر جاده‌های آسیب دیده بشود. اعضای سازمان اجتماعی سپس ممکن است به برگزاری یک کنفرانس مطبوعاتی برای طرح مشکل و بیان دلایل نیاز به تصویب قانون مورد نظر اقدام نمایند. این گروه همچنین ممکن است با دیگر اعضای شورای شهر یا محله، به منظور متقاعد کردن آنها به تصویب این قانون دیدار کند.

یادآوری نکات کلیدی

- ✓ فعالیت مدنی فرآیندی است که در آن، افراد در پی ایجاد تغییرات مثبت از طریق مشارک در روندهای سیاست گذاری دولت هستند.
- ✓ فعال مدنی فردی است که دغدغه ایجاد تغییرات مثبت در جامعه محل زندگی خویش را دارد .
- ✓ درک و شناسایی اینکه کدام سازمان مسئول سیاست گذاری و ارائه خدمات در چه زمینه‌ای است، بخش مهمی از فعالیت مدنی موثر را تشکیل می‌دهد.

درس ۲

برنامه‌ریزی برای فعالیت مدنی

برای موفقیت در انجام فعالیت مدنی، بایستی ارزش‌ها و اهداف خود، نیازهای جامعه، اولویت راه‌کارها، مسائل سیاسی و نقاط ورود برای تاثیرگذاری بر امور را پیش از آغاز کارزار مدنی ارزیابی کنید.

برای موفقیت در انجام فعالیت مدنی، بایستی ارزش‌ها و اهداف خود، نیازهای جامعه، اولویت راه‌کارها، مسائل سیاسی و نقاط ورود برای تاثیرگذاری بر امور را پیش از آغاز کارزار مدنی ارزیابی کنید.

ضرورت برنامه‌ریزی در چیست؟

پیش از ورود به عرصه کارزار مدنی، تامل و تفکر در مورد آن چه می‌خواهید انجام بدهید، چرایی و همچنین چگونگی انجام کار دارای اهمیت است.

معنای برنامه‌ریزی همین است چرا که:

- ✓ زمان و منابع دارای محدودیت هستند؛
- ✓ می‌خواهید به نتایج واقعی دست یابید؛ و
- ✓ می‌خواهید درگیری‌ها و اختلافات را به حداقل برسانید.

از موجودی صورت برداری کنید

گام نخست در برنامه ریزی، ارزیابی این است که ببینید انجام کارزار مدنی چگونه به شما و جامعه شما کمک می کند و این که آیا ظرفیت انجام کار در این برهه زمانی را دارید یا خیر. از داشته های خود صورت برداری کنید و ببینید آیا انجام یک پروژه فعالیت مدنی گزینه مناسبی است یا نه.

از موجودی صورت برداری کنید

گام نخست در برنامه ریزی، ارزیابی این است که ببینید انجام کارزار مدنی چگونه به شما و جامعه شما کمک می کند و این که آیا ظرفیت انجام کار در این برهه زمانی را دارید یا خیر. از داشته های خود صورت برداری کنید و ببینید آیا انجام یک پروژه فعالیت مدنی گزینه مناسبی است یا نه.

نیروی انسانی

آیا کارمند یا افراد داوطلبی که متعهد به شرکت در کارزار مدنی بشوند در اختیار دارید؟ چقدر حاضرند برای انجام یک پروژه جدید وقت بگذارند؟ آیا کسانی در جامعه محل زندگی شما هستند که بشود آن ها را برای کمک به انجام طرح بسیج کرد؟

پول

آیا کارمند یا افراد داوطلبی که متعهد به شرکت در کارزار مدنی بشوند در اختیار دارید؟ چقدر حاضرند برای انجام یک پروژه جدید وقت بگذارند؟ آیا کسانی در جامعه محل زندگی شما هستند که بشود آن ها را برای کمک به انجام طرح بسیج کرد؟

لوازم و تجهیزات

همه منابعی که به آن دسترسی دارید، مانند کامپیوتر، دستگاه کپی، خط تلفن، لوازم دفتری، قابلیت اتصال به اینترنت و فضای برگزاری جلسات را فهرست بندی کنید. چه میزان از این منابع می تواند به پروژه فعالیت مدنی اختصاص یابد؟

تعریف نیازهای جامعه و ارائه راه حل

برای فعالان مدنی، "نیاز" زمانی بوجود می‌آید که سیاست‌ها و/یا خدمات دولتی پاسخ‌گوی خواسته‌ها و اولویت‌های شهروندان نباشد.

دانستن اینکه هر نیاز از انواع "مشکلات" بوجود آمده است، به شما امکان طرح نیازهای گسترده‌تری را می‌دهد. یک فعالیت مدنی خوب بایستی بر روی موضوع تمرکز زیادی داشته باشد، تا حدی که بتواند آن را به یک سیاست یا راه حل سیاسی روشن پیوند بزند و به راحتی با تعداد بسیاری از مخاطبان ارتباط برقرار کند.

پنج مرحله اساسی در تبدیل یک نیاز به موضوع قابل پیگیری در پروژه فعالیت مدنی عبارتند از...

مرحله ۱: نیاز را تعریف کنید

کار را با نوشتن یادداشتی که در آن مشکل را شرح داده‌اید شروع کنید. ابتدا دیدگاه خود نسبت به موضوع را به زبان خیلی ساده بیان کنید. سپس جزئیات بیشتر را به متن اضافه کنید:

- چه میزان، که ابعاد و گستره نیاز را در چشم‌انداز روشنی قرار می‌دهد؛
- چرا، که علل بوجود آمدن نیاز را توضیح می‌دهد؛ و
- که چه، که چرایی اهمیت طرح نیاز را بیان می‌کند.

پرداختن به نیازهایی که به ارتقاء کیفی زندگی مردم می‌انجامد اهمیت زیادی دارد. نمایش نتایج ملموس، گام بلندی در کمک به موفقیت فعالیت‌های مدنی شما خواهد بود.

مرحله ۱: نیاز را تعریف کنید

کار را با نوشتن یادداشتی که در آن مشکل را شرح داده‌اید شروع کنید. ابتدا دیدگاه خود نسبت به موضوع را به زبان خیلی ساده بیان کنید. سپس جزئیات بیشتر را به متن اضافه کنید:

- چه میزان، که ابعاد و گستره نیاز را در چشم‌انداز روشنی قرار می‌دهد؛
- چرا، که علل بوجود آمدن نیاز را توضیح می‌دهد؛ و
- که چه، که چرایی اهمیت طرح نیاز را بیان می‌کند.

پرداختن به نیازهایی که به ارتقاء کیفی زندگی مردم می‌انجامد اهمیت زیادی دارد. نمایش نتایج ملموس، گام بلندی در کمک به موفقیت فعالیت‌های مدنی شما خواهد بود.

مثالی از شرح مشکل

شرح مشکل به زبان ساده:

آلاینده‌ها دارند به رودخانه‌های ما صدمه می‌زنند.

شرح مشکل با جزئیات بیشتر (چه میزان، چرا، که چه):

افزایش روزافزون تعداد کارخانه‌ها در حاشیه رودخانه شهر ما، باعث بالا رفتن سطح آلودگی و سرایت آن به منابع آب آشامیدنی شده است. معضلی که بر بهداشت و سلامت اثر جدی گذاشته است.

مرحله ۲: اطلاعات بیش‌تری گردآوری کنید

برای این که درک کاملی از نیاز پیدا کرده و راه‌های ممکن را ارزیابی نمایید، نیاز به جمع‌آوری برخی اطلاعات بیش‌تر دارید.

- اطلاعاتی در خصوص تاریخچه موضوع، شامل گرایش‌های بلند مدت و پس‌زمینه برخوردهای دولت بدست آورید.
- برخی از واقعیت‌های اساسی و آمار در نیاز، که افراد و اشیاء تاثیرپذیر از مشکل را دربر بگیرد گردآوری کنید.
- ببینید آیا طرح‌های تازه‌ای برای بیان موضوع پیشنهاد شده است یا خیر.

مرحله ۳: فهرست سیاست‌های جایگزین را تهیه کنید

ایده‌های مرتبط با راه‌های سیاسی ممکن است از منابع مختلف تامین شود. می‌توانید به جوامع دیگر و روش طرح همان نیاز توسط آن‌ها نگاه کنید. می‌توانید به جامعه خودتان نگاه کنید و ببینید نیازهای مشابه چگونه مطرح شده است. حتی می‌توانید خودتان یک ایده را از اساس خلق کنید.

اگر هدف این است که رفتارهای ناخواسته را محدود کنیم، گزینه‌های احتمالی ممکن است این موارد را شامل شود:

- منع رفتارهای آسیب‌رسان
- وضع بازدارنده مالی برای تغییر رفتار

اگر هدف افزایش عرضه چیزی باشد، گزینه‌های احتمالی ممکن است شامل این موارد شود:

- افزایش بودجه برای خدمات دولتی خاص
- استفاده از معافیت مالیاتی یا سایر مشوق‌های مالی به هدف تشویق صاحبان کسب و کار برای ارائه خدمات.

مرحله ۴: بین جایگزین‌ها قضاوت کنید و بهترین را انتخاب نمایید

قضاوت بین جایگزین‌ها یعنی اینکه ملاحظات مختلف را در آن واحد در نظر بگیرید. این تامل و پرسش‌گری کمک می‌کند تا سیاست‌های جایگزین مختلف را ارزیابی کرده و بهترین را برای کارزار مدنی خود انتخاب نمایید.

- کدام جایگزین نیاز را به نحو بهتری مطرح می‌کند؟
- چه مشکلات دیگری ممکن است به واسطه این جایگزین حل شود یا بوجود بیاید؟
- چه کسانی از هریک از جایگزین‌ها حمایت یا با آن به مخالفت می‌کنند؟
- کدام جایگزین می‌تواند حمایت سیاسی بیش‌تری برای تصویب نهایی جلب کند؟

تدوین استراتژی فعالیت مدنی

مرحله ۱: اهداف خود را تعریف کنید

یکی از سخت‌ترین بخش‌های کار، روشن و واضح نگه داشتن اهداف و تاکید دائمی بر پیام است.

تدوین استراتژی فعالیت مدنی خود را با تعریف هدف آغاز کنید.

- نتیجه مورد نظر شما یا پیشنهادات ارائه شده، از طریق "هدف" توضیح داده می‌شود.
- هدف شما باید جذاب و قانع کننده باشد و بتواند نظر رسانه‌ها و مشارکت مردم را به خود جلب کند.
- هدف باید به گونه‌ای باشد که بتوانید در یک دوره زمانی معقول، آن را محقق کرده و به آن دسترسی یابید.
- هدف شما بایستی زمینه مساعد برای فعالیت‌های مدنی آینده را فراهم کند.

مرحله ۲: فرآیند سیاست گذاری را شناسایی کنید

به عنوان یک فعال مدنی، شما بایستی با روند سیاست گذاری که قصد تاثیر گذاشتن بر آن را دارید آشنایی پیدا کنید. آشنایی با قوانین و فرآیند رسمی سیاست گذاری دارای اهمیت است.

فرآیند سیاست گذاری دارای چهار مرحله اصلی است:

- مشکل مورد نظر در دستور کار قوه قانون گذاری (مجلس) قرار می گیرد.
- مشکل در قالب قانون تعریف می شود.
- قانون به تصویب قوه قانون گذاری می رسد.
- قانون به اجرا در می آید.

مرحله ۳: نیروها، متحدان و مخالفان را شناسایی کنید

پس از شناسایی نقاط تمرکز سیاسی در فعالیت مدنی، می‌توانید نهادها، افراد و منافعی که با آن سروکار دارید را تعیین کنید. باید به طور دائم در حال وزن کشی نیروهای سیاسی موافق و مخالف خود باشید. این فرآیند به شما کمک خواهد کرد تا اهداف، متحدان و مخالفان بالقوه را شناسایی نمایید.

- **تجزیه و تحلیل قدرت-ضعف-فرصت-تهدید (SWOT)** برای شناسایی نقاط قوت و ضعف یک گروه یا سازمان و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که در جهان بیرون با آن مواجه است به کار گرفته می‌شود.
- **تجزیه و تحلیل نیروهای نامرئی** به ما کمک می‌کند تا در مورد نیروهای اثرگذار بر تلاش‌های کارزار مدنی بیاندیشیم. زیربنای این روش، تجزیه و تحلیل SWOT در مورد محیط خارجی می‌باشد.
- **نقشه قدرت** به شما کمک خواهد کرد تا زمینه‌های اجتماعی و سیاسی که استراتژی شما در آن پرورش می‌یابد را در نظر بگیرید.

مرحله ۴: طبقه‌بندی مخاطبان هدف به متحدان و مخالفان

مخاطبان هدف به اشخاص تصمیم‌گیرنده‌ای گفته می‌شود که قادر هستند به پیشنهادات مطرح شده از طریق فعالیت مدنی شما واکنش نشان دهند، و به دو گروه تقسیم می‌شوند: اهداف اولیه و اهداف ثانویه.

- **مخاطب هدف اولیه** تصمیم‌گیرنده‌ای است که بیش‌ترین قدرت را دارد. فردی که فعالیت مدنی شما بیش‌ترین و اصلی‌ترین رابطه را با او دارد.
- **مخاطب هدف ثانویه** به کسی گفته می‌شود که خود به تنهایی قدرت یا اختیار برآورده کردن خواسته شما را ندارد ولی می‌تواند بر مخاطب هدف اولیه تاثیر بگذارد.
- پس از شناسایی مخاطب هدف اولیه و ثانویه، بایستی تشخیص بدهید که کدامیک متحد و کدامیک مخالف شما هستند.
- **متحدان** شما افراد، نهادها و/یا موسساتی هستند که ممکن است به شما کمک کنند. برای دستیابی به اهداف خود، باید از ایشان درخواست کنید تا با شما همکاری نمایند.
- **مخالفان** شما کسانی هستند که می‌خواهند موضوع به گونه‌ای متفاوت با دیدگاه شما مطرح شود، یا این‌که اصلاً مطرح نشود. کسانی که مایل‌اند در برابر کارزار مدنی شما مانع ایجاد کنند.

یادآوری نکات کلیدی

- ✓ در مورد آنچه می‌خواهید انجام بدهید تامل و تفکر کنید چرا که زمان و منابع دارای محدودیت است.
- ✓ یک فعالیت مدنی خوب بایستی بر روی موضوع تمرکز زیادی داشته باشد، تا حدی که بتواند آن را به یک راه حل روشن پیوند بزند.
- ✓ "نیاز" زمانی بوجود می‌آید که سیاست‌ها و/یا خدمات دولتی پاسخ‌گوی یک سری از اولویت‌های شهروندان نباشد.
- ✓ با روند سیاست‌گذاری که قصد تاثیر گذاشتن بر آن را دارید آشنایی پیدا کنید. بدانید کدام بخش دولت، مسئولیت مشکلی که مشغول فعالیت مدنی در خصوص آن هستید را بر عهده دارد و تصمیمات چگونه اتخاذ می‌شود.
- ✓ نیروهای سیاسی موافق و مخالف خود را وزن‌کشی نمایید. این فرآیند به شما کمک خواهد کرد تا اهداف، متحدان و مخالفان بالقوه را شناسایی نمایید.

درس ۳

ایجاد و پرورش پیام در فعالیت مدنی

ایجاد و پرورش پیام

پیام فعالیت مدنی محتوایی است که برای بیان مشکل و ارائه راه حل آن انتخاب می‌کنید. برای ایجاد و توسعه پیام، به اطلاعاتی نیاز دارید که از استدلال شما پشتیبانی کند. پیش از شروع، باید در مورد آنچه می‌خواهید بدان دست یابید به درک روشنی برسید.

ایجاد و پرورش پیام

پیام فعالیت مدنی محتوایی است که برای بیان مشکل و ارائه راه حل آن انتخاب می‌کنید. برای ایجاد و توسعه پیام، به اطلاعاتی نیاز دارید که از استدلال شما پشتیبانی کند. پیش از شروع، باید در مورد آنچه می‌خواهید بدان دست یابید به درک روشنی برسید.

برخی از اصول اساسی ایجاد و پرورش پیام در دست‌یابی به اهداف مورد نظر عبارتند از:

- **مخاطب هدف را شناسایی کنید:** به مخاطبانی فکر کنید که می‌خواهید آموزش بدهید، در آن‌ها انگیزه ایجاد کنید یا آن‌ها را متقاعد نمایید.
- **از مشکل و گفتمان عمومی در مورد آن به‌طور کامل آگاهی یابید:** هرچه آگاهی شما نسبت به موضوع بیشتر باشد، خلاقیت و اثرگذاری بیشتری در شکل دادن به پیام خود دارید. آماده پاسخ‌گویی به سوالات باشید.
- **در زمینه دیدگاه‌های مخاطب هدف پژوهش و بررسی کنید:** آگاهی از تجربیات و دیدگاه‌های مخاطب به شما امکان می‌دهد تا پیامی قانع‌کننده‌تر که مستقیماً با نگرانی‌های آن‌ها سر و کار دارد را پیروانید.
- **پوشش رسانه‌ای صورت گرفته را مرور کنید:** بررسی پوشش رسانه‌ای گذشته، نحوه بازتاب و دریافت ماموریت و تلاش گروه شما توسط رسانه‌ها در گذشته را نشان خواهد داد.

پردازش هنرمندانه پیام

- **پیام‌های قوی تولید کنید.** پیام را به گونه‌ای تنظیم کنید که کوتاه، راستگو و مرتبط با دغدغه‌های مخاطب باشد.
- **در پیام خود بر اصول اساسی و اهدافی که دارید تاکید کنید.** نیازی نیست که در پیام به تک تک هدف‌ها اشاره کنید. بلکه پیام بایستی کوتاه و متمرکز باشد.
- **پیام باید کوتاه و مختصر باشد.** هرچه خواندن پیام راحت‌تر باشد، احتمال خوانده شدن آن بیشتر است.
- **محتوای پیام باید مثل روز روشن باشد.** از امکان معرفی کردن خودتان استفاده کنید، در غیر این صورت دیگران شما را تعریف می‌کنند که ممکن است تعریف چندان مثبتی نباشد.
- **برای پشتیبانی از پیام خود از حقایق استفاده کنید و دلیل بیاورید.** حقایق را بیابید که از استدلال‌های خاص شما پشتیبانی می‌کند و نوعی حس فوریت در حل مسئله ایجاد می‌کند.
- **مزایای دستیابی به هدف را شرح دهید.** روی منافع تمرکز کنید، اما همچنین هزینه‌ها را هم بشناسید.
- **از نمونه‌های "زندگی واقعی" مثال بزنید.** اگر برای مخاطب مثالی از یک وضعیت واقعی در زندگی بزنید که بتواند خود را به آن وابسته بداند، احتمال این‌که به پیام شما واکنش نشان بدهد را افزایش داده‌اید.
- **پیام مخالفان را بررسی کنید و برای آن یک استراتژی مقابله تعیین کنید.** ممکن است نخواهید مستقیماً به استدلال حریف اشاره کنید، اما در عین حال باید آماده پاسخ‌گویی به اتهامات و تصحیح خطاهای بدیهی آن‌ها باشید.

پردازش هنرمندانه پیام

مرور و بازنگری پیام

بازنگری و دوره کردن پیام پیش از انتشار عمومی و فکر کردن به استراتژی‌ها و راهبردهایی برای افزایش هرچه بیشتر دستاوردهای آن، نکته با اهمیتی است.

مرور و بازنگری پیام

بازنگری و دوره کردن پیام پیش از انتشار عمومی و فکر کردن به استراتژی‌ها و راهبردهایی برای افزایش هرچه بیشتر دستاوردهای آن، نکته با اهمیتی است.

چند رهنمون در این زمینه را به خاطر بسپارید:

- موضوع را با همراهان و همکاران خود به هم‌اندیشی بگذارید. برای کار بر روی یک پیام همه‌گیرتر از طریق همکاری با رهبران محلی، منطقه‌ای و ملی وقت بگذارید. اگر آن‌ها را در تصمیم‌گیری دخالت دهید، تمایل بیشتری به ارائه منابع برای پشتیبانی از کارزار مدنی شما از خود نشان خواهند داد.
- پیام خود را در گروه‌های کوچک به آزمون اولیه بگذارید. آن را در میان کسانی که به‌طور مستقیم درگیر ماجرا نیستند به آزمایش بگذارید، و از نتایج آن برای اصلاح یا تعدیل پیام نهایی استفاده کنید.
- پیام خود را با همکاران و متحدان خود به اشتراک بگذارید. اهمیت درک پیام از سوی همکاران و متحدان در این است که احتمال پیش آمدن تضاد یا تضعیف پیام از سوی آن‌ها را از بین می‌برد.
- هم‌زمان با محتوای لفظی و شفاهی، از مواد و طرح‌های بصری و گرافیکی هم استفاده کنید. آگهی‌ها، پوسترها و نشان‌های تبلیغاتی همگی پیام‌رسان هستند.

پیام رسانی

راه‌های مختلفی برای ارائه پیام وجود دارد. برای برخی می‌توان از رسانه‌های ارتباط جمعی استفاده کرد. اما در موارد دیگر، چه به صورت فردی و یا در گروه‌های کوچک یا بزرگ، از روش رو در رو استفاده می‌شود. برخی از گزینه‌های عرضه پیام شامل این موارد است:

ابزار الکترونیکی

- اینترنت
- رادیو
- تلویزیون
- ویدیو و فیلم
- پیامک

شخص به شخص

- گفتگوی تک به تک
- ملاقات گذری
- جلسات گروه‌ها یا جمعیت‌ها
- همایش‌ها، کارگاه‌ها و کنفرانس‌ها
- گردهمایی‌های عمومی

هنرهای نمایشی

- ترانه و موسیقی
- شعر
- نمایش خیابانی
- رقص

انتشار

- روزنامه‌ها و مجلات
- نشریات تخصصی و خبرنامه‌ها
- پوستر، جزوات، آگهی‌های چاپی، ادبیات
- برچسب‌های آگهی
- گزارش‌ها، مطالعات و تحقیقات
- نامه‌نگاری به تصمیم‌گیرندگان

یادآوری نکات کلیدی

- ✓ پیام فعالیت مدنی محتوایی است که برای بیان مشکل و ارائه راه حل آن انتخاب می کنید.
- ✓ پیام خوب پیامی است که روشن و واضح، مختصر و مفید، خلاقانه و قانع کننده باشد.
- ✓ در پیام خود بر اصول اساسی و اهدافی که دارید تاکید کنید و از نمونه‌های "زندگی واقعی" مثال بزنید.
- ✓ پیام مخالفان را بررسی کنید و برای آن یک استراتژی مقابله تعیین کنید.
- ✓ برای کار بر روی یک پیام همه‌گیرتر وقت بگذارید و پیام خود را در گروه‌های کوچک به آزمایش بگذارید.
- ✓ راه‌های مختلفی برای ارائه پیام وجود دارد. به عنوان مثال روش رو در رو یا از طریق رسانه‌های ارتباط جمعی.

درس ۴

اجرای کارزار مدنی

اکنون که اهداف فعالیت مدنی خود را شناسایی کرده‌اید، نقشه استراتژی کلی خود را طرح کرده‌اید و پیام خود را پرورش داده‌اید، زمان آن رسیده که به تاکتیک‌ها و سازمان‌دهی خاصی فکر کنید که می‌خواهید در کارزار مدنی خود به کار بگیرید.

استفاده از رسانه‌های ارتباط جمعی

رسانه‌ها با بهره‌گیری از انتشار، پخش برنامه، اینترنت و دیگر خروجی‌ها، ابزار ضروری برای گسترش پیام هستند.

جلب نظر و توجه رسانه‌ها نیازمند راهبردهایی است که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره می‌کنیم:

- **به روایت و داستان خود ارزش خبری بدهید:** چرا موضوع ما مهم است؟ چه کسانی تحت تاثیر قرار گرفته‌اند و چگونه؟ چرا موضوع در این زمان اهمیت پیدا کرده؟ آیا اطلاعات جدیدی وجود دارد؟
- **شرایط پوشش روایت و خبر را آسان کنید:** به خبرنگاران اطلاعات مورد نیازشان را بدهید و شرایط دسترسی به کسانی که می‌خواهند با ایشان مصاحبه کنند را فراهم کنید.
- **با خبرنگاران رابطه همکاری ایجاد کنید:** گاهی با او تماس بگیرید، حتی اگر نمی‌خواهید اطلاعات یا خبری به او بدهید.

تاثیرگذاری و لابی‌گری

لابی‌گری و جستجوی راه‌های نفوذ و تحت تاثیر قرار دادن افراد، یکی از تاکتیک‌های فعالیت مدنی است که شامل ملاقات رو در رو با تصمیم‌گیرندگان به عنوان نوعی تلاش در جهت جلب پشتیبانی برای تغییر یک سیاست خاص می‌شود.

- اگر این فرد یکی از متحدان باشد، لابی کردن راه خوبی برای توسعه ارتباط با او و همچنین هماهنگ کردن تلاش‌ها و انجام مشاوره بوده است.
- اما اگر وی جزو مخالفان باشد، ممکن است بتوانید راهی برای قانع کردن و یا آشنا کردن او با نقطه نظرات‌تان، یا نوعی سازش از طریق گفتگو پیدا کنید.

پس از شناسایی افرادی که به عنوان هدف لابی کردن در نظر گرفته شده‌اند، باید در حالی که آماده عرضه پیام مناسب در خصوص موضوع خود هستید، با هریک از آن‌ها ملاقات کنید.

تأثیرگذاری و لابی‌گری

در این جا چند راهنمایی برای برگزاری جلسات بدون مشکل و نتیجه بخش با این افراد ارائه شده است:

- با کسانی که می‌خواهید لابی کنید قرار ملاقات بگذارید و میزان وقت اختصاص یافته برای گفتگو را بپرسید.
- از داشتن آمادگی کامل برای حضور در جلسه ملاقات اطمینان حاصل کنید.
- این نکات و راهنمایی‌ها را هنگام ارائه بحث و انجام گفتگو با مقامات مد نظر داشته باشید:
 - بگذارید با شما آشنا شوند.
 - حقایق و روایت‌ها را در میان بگذارید.
 - تنها به طرح مبانی و اصول پردازید.
 - از پرسش‌ها استقبال کنید.
 - بد اخلاقی نکنید.
 - تعهد بگیرید.
- پس از برگزاری جلسه با مقام مسئول، ضرورت دارد که برخی پیگیری‌ها را انجام دهید.

ایجاد اتحاد و ائتلاف

ائتلاف به معنای ایجاد اتحاد موقت بین دو یا چند گروه است که هدف آن‌ها تاثیرگذاری یا کسب قدرت بیشتر در مقایسه با دستاوردهایی است که به صورت انفرادی قادر به رسیدن به آن هستند.

چرا باید ائتلاف تشکیل داد؟

دلیل اولیه برای تشکیل یک ائتلاف و پیوستن به آن، تاثیرگذاری یا کسب قدرت بیشتر در مقایسه با آنچه هر نهاد به تنهایی در اختیار دارد است.

هنگامی که به گزینه تشکیل یا پیوستن به یک ائتلاف فکر می‌کنید، باید جنبه‌های مختلفی را در نظر بگیرید، مانند:

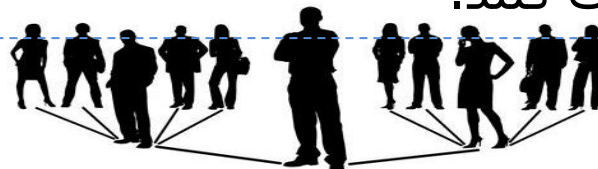
- انجام تحقیقات بهتر
- به اشتراک گذاشتن اطلاعات
- بسیج حامیان
- اطلاع رسانی عمومی
- فعالیت مدنی در زمینه موضوع
- جمع‌آوری کمک مالی
- سازماندهی برای مقابله با یک نیروی قوی‌تر و بدست آوردن قدرت و نفوذ بیشتر

ایجاد اتحاد و ائتلاف

حفظ و نگهداری ائتلاف

پس از توافق شرکاء مبنی بر تشکیل یک ائتلاف، سخت‌ترین بخش کار عبارت است از حفظ ائتلاف و کارآمد نگه‌داشتن آن در دستیابی به اهداف و اطمینان از وجود وضعیت برد/برد برای همه طرف‌های درگیر.

- **حفظ اعتماد:** فلسفه سازمان یا نهاد خود را حفظ کنید، اما به منظور ساخت و حفظ اعتماد در بین نهادها، نسبت به فلسفه دیگر نهادهای ائتلاف هم حساس باشید.
- **جلسات مشترک تصمیم‌گیرندگان:** تصمیم‌گیرندگان گروه لازم است تا بصورت منظم و به هدف حفظ ارتباطات و اطمینان از وجود اعتماد و حل هرگونه اختلاف، به برگزاری جلسات گروهی اقدام کنند.
- **ارتباطات داخلی:** گروه‌های همکار بایستی ارتباط بین یکدیگر و میان اعضای گروه‌های حاضر در ائتلاف را حفظ کنند.
- **ارتباطات خارجی:** همکاران بایستی در برخورد با مردم و مطبوعات، توافقات بدست آمده را حفظ و مراعات کنند.

یادآوری نکات کلیدی

- ✓ رسانه‌های ارتباط جمعی ابزار برای انتشار گسترده پیام هستند.
- ✓ لابی‌گری یکی از تاکتیک‌های فعالیت مدنی است که شامل ملاقات رو در رو با قانون‌گذاران و راه خوبی برای پرورش ارتباط با یک متحد می‌باشد.
- ✓ ائتلاف به معنای ایجاد اتحاد موقت بین دو یا چند گروه است که هدف آن‌ها تاثیرگذاری یا کسب قدرت بیشتر است.
- ✓ یکی از مزایای پیوستن به ائتلاف این است که نهادهای عضو می‌توانند هم‌زمان با تمرکز بر نقاط قوت خود، روی نقاط قوت همکاران خود در ائتلاف هم تکیه کنند و موفقیت‌های بدست آمده را با اعضای دیگر به اشتراک بگذارند.

نتیجه گیری

آموختن از تلاش‌ها

نظارت و ارزیابی

نظارت و ارزیابی را می‌توان فعالیت‌های کلیدی برای ادامه روند تلاش مدنی دانست. این دو هم‌چنین امکان برآورد و سنجش تغییرات سیاسی بدست آمده را فراهم می‌کنند. در مسیر انجام کار، تلاش‌های مدنی شما اغلب نیاز به تنظیم و تجدید نظر بر اساس نتیجه درست و نادرست تلاش‌ها دارد.

نظارت و ارزیابی

نظارت و ارزیابی را می‌توان فعالیت‌های کلیدی برای ادامه روند تلاش مدنی دانست. این دو هم‌چنین امکان برآورد و سنجش تغییرات سیاسی بدست آمده را فراهم می‌کنند. در مسیر انجام کار، تلاش‌های مدنی شما اغلب نیاز به تنظیم و تجدید نظر بر اساس نتیجه درست و نادرست تلاش‌ها دارد.

نظارت به فرآیند ثبت و نگه‌داری تلاش‌ها و آموخته‌های حاصل از هر فعالیت و/یا تاکتیک گفته می‌شود، که قادر است شما را به یک فعال موثرتر تبدیل کند.

برای مثال، ممکن است بخواهید اطلاعات جدید در خصوص مخاطب هدف خود را پیگیری و ارزیابی نمایید. این کار بر روی محتوای پیام شما تاثیر می‌گذارد. یا اینکه بخواهید تلاش‌های ناموفق را کنار گذاشته و تنها تلاش‌های ثمربخش را شناسایی و پیگیری کنید. علاوه بر این، بایستی تغییرات پدید آمده در موقعیت، علایق، دیدگاه‌ها و دانش مخاطب هدف نسبت به سیاست‌ها را ردگیری کنید.

تلاش‌هایی که برای ارزیابی اهداف و شناسایی متحدان و مخالفان انجام داده‌اید، نقطه آغاز خوبی است که می‌تواند در فواصل منظم تکرار شود.

نظارت و ارزیابی

نظارت و ارزیابی را می‌توان فعالیت‌های کلیدی برای ادامه روند تلاش مدنی دانست. این دو هم‌چنین امکان برآورد و سنجش تغییرات سیاسی بدست آمده را فراهم می‌کنند. در مسیر انجام کار، تلاش‌های مدنی شما اغلب نیاز به تنظیم و تجدید نظر بر اساس نتیجه درست و نادرست تلاش‌ها دارد.

ارزیابی کمک می‌کند تا میزان دستیابی به اهداف و نیز تاثیر نهایی ناشی از این تغییرات بر سلامت خود و همسایگان خود را برآورد نمایید.

اطلاعات گردآوری شده در مرحله پژوهش، دانش پایه‌ای خوبی را برای انجام این ارزیابی فراهم می‌کند.

به خاطر داشته باشید که وقتی که یک قانون یا سیاست جدید به تصویب می‌رسد، تشخیص این که دقیقاً چه چیزی باعث اتخاذ چنین تصمیمی از سوی سیاست‌گذاران شده است، ممکن است کار آسانی نباشد. بنابراین ارزیابی این که تلاش‌های صورت گرفته در جریان فعالیت مدنی، چه نقشی در اتخاذ این تصمیم بر عهده داشته است، کار ساده‌ای نخواهد بود.

این نکته مهم را به یاد داشته باشید: هر بار که انجام یک فعالیت مدنی را بر عهده می‌گیرید، لزوماً به اهداف مورد نظر خود دست پیدا نمی‌کنید. به همین دلیل است که تعیین انتظارات و شناسایی اهداف کوتاه مدت و بلند مدت اهمیت پیدا می‌کند. اما در این میان، روابطی که پایه‌گذاری کرده‌اید و ایده‌های جدیدی که به اشتراک گذاشته‌اید، در تلاش‌های آینده برای تغییر سیاست‌هایی که نفع آن به جامعه می‌رسد حیاتی هستند. بنابراین از حرکت باز نایستید، شما تازه شروع کرده‌اید!

برای کسب اطلاعات بیشتر درباره ایران و فعالیت مدنی برای بهبود و پیشرفت جامعه و همچنین مشاهده مطالعات موردی و اطلاعات اولیه لازم برای این دوره آموزشی به www.nabz-iran.com مراجعه کنید.